

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

_____ Г.О. Оборський

“ ____ ” _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**
для вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти

1. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Історія України як наука. Загальна періодизація. Джерела з історії України.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «історія», «хронологія», «історичне джерело», «археологія», «цивілізація».

2. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Поява та розселення людей на території України. Стоянки первісних людей. Форми соціальної організації. Зародження перших релігійних уявлень і мистецтва. Поширення землеробства й скотарства за неоліту та енеоліту. Трипільська культура.

Кочовики за раннього залізного віку.

Античні міста-колонії в Північному Причорномор'ї та Криму.

Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, славинів). Велике розселення слов'ян.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «привласнювальне господарство», «відтворювальне господарство», «колонізація», «кочовики», «курган».

3. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА

Розселення племінних союзів східних слов'ян VIII – IX ст. на території сучасної України. Утворення Київської Русі.

Внутрішньо – та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава.

Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії.

Київська держава за часів правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з'їзд князів.

Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві.

Роздробленість Русі: причини, сутність, наслідки. Боротьба з половецькою загрозою.

Розвиток суспільно-політичного, господарського та культурного життя Київської держави.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «племінний союз», «князь», «полкоуддя», «язичництво», «християнство», «шлюбна дипломатія», «феодальна роздробленість», «віче», «вотчина», «бояри», «смерди», «ізгої», «закури», «ікона», «билини», «літописи», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра».

4. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА. МОНГОЛЬСЬКА НАВАЛА.

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя. Культура Галицько-Волинської держави.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «ярлик», «баскак».

5. ЛИТОВСЬКО-РУСЬКА ДЕРЖАВА. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIV – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVI СТ.)

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Вхід українських земель до складу Литовської держави. Кревська унія.

Боротьба з Тевтонським орденом. Городельська унія. Остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Закарпаття під владою Угорщини. Буковина у складі Молдовського князівства. Завоювання Московською державою Чернігово-Сіверських земель.

Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі. Виникнення українського козацтва.

Соціальний устрій та господарське життя в Україні. Розвиток сільського господарства, ремесла і торгівлі. Формування панщинно-фільваркового господарства. Міста. Магдебурзьке право.

Особливості розвитку культури українських земель у другій половині XIV – XV ст. Освіта.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «шляхта», «магдебурзьке право», «магістрат «цех», «Дике поле», «козак».

6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVI СТ.)

Люблінська унія 1569 р. Утворення Речі Посполитої. Суспільно-політичні зміни на українських землях після Люблінської унії.

Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви. Братський рух.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Військово-політична організація Запорізької Січі.

Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 90-х років XVI ст.

Розвиток культури й освіти.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «воеводство», «українські козаки», «реєстрові козаки», «Запорозька Січ», «козацька старшина», «клејноди». «греко-католицька церква», «братства», «полемічна література».

7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ (ПЕРША ПОЛОВИНА XVII СТ.)

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні.

Відновлення церковної православної ієрархії в 1620 р. Митрополит Петро Могила.

Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр. Значення козацьких повстань у розгортанні національно-визвольної боротьби українського народу.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «панщина», «фільварок», «золотий спокій».

8. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПІД ПРОВОДОМ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО СЕРЕДИНИ XVII СТ.

Причини, характер, рушійні сили і початок Національної революції та Визвольної війни.

Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави.

Збарзько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір.

Утворення української козацької держави – Гетьманщини. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.

Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р.

Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією.

Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Военні дії в 1654 – 1655 рр. Віленське перемир'я.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення».

9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60–80-ТІ РОКИ XVII СТ.

I. Виговський та основні напрями його державної політики. Гадяцький трактат. Російсько-українська війна 1658-1659 рр. Конотопська битва. Гетьманство Ю. Хмельницького. Переяславські статті 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди.

Руїна: причини, характер, політичні наслідки. Поділ Гетьманщини на Правобережну та Лівобережну Україну. П. Тетеря. Чорна рада в Ніжині. І. Брюховецький. Московські статті 1665 р. Андрусівське перемир'я.

Внутрішня й зовнішня політика гетьмана П. Дорошенка. Військово-політичний союз П. Дорошенка з Туреччиною. Бучацька угода 1672 р. та Україна. Бахчисарайський мир. Знищення козацької державності на Правобережжі. Гетьмування Д. Многогрішного та І. Самойловича. «Вічний мир» 1686 р.

Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Кошовий отаман І. Сірко. Політика московського уряду щодо Запорозької Січі. Економічне життя Запорізької Січі.

Господарське життя й політичний устрій Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України у другій половині XVII ст.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «Руїна», «великий згін».

10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

Українська держава за гетьманування І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика. Зміцнення влади козацької старшини. Соціальна політика І. Мазепи. Культурно-освітні заходи гетьмана. Другий кримський похід. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. С. Палій. Національно-визвольне повстання 1702 – 1704 рр.

Україна і Північна війна. Укладення українсько-шведського союзу. Військово-політичні акції російського царя проти українців. Полтавська битва 1709 р. Зруйнування Чортомлицької Січі. І. Мазепа, його місце і роль в українському національно-визвольному русі. К. Гордієнко.

Становище в Україні після Полтавської битви. П. Орлик і його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок. Гетьман Д. Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду». Обмеження автономії Гетьманщини. Особливості розвитку культури та освіти.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи»

11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.

Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк.

Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель.

Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі.

Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.

Розвиток культури, науки, освіти.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «Нова (Підпільненська) Січ», «Задунайська Січ», «Коліївщина», «паланка», «зимівник».

12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII - У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель.

Соціально-економічний розвиток. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Характер політики російського царизму щодо України. Антикріпосницька боротьба в Україні. Повстання під проводом У. Кармалюка.

Наддніпрянська Україна в системі міжнародних відносин. Україна в російсько-турецькій війні 1806 – 1812 рр. Наслідки Бухарестського мирного договору для України. Україна в російсько-французькій війні 1812 р. Російсько-турецька війна 1828 – 1829 рр. і Україна. Утворення Азовського козацького війська.

Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Масонство. Діяльність декабристів в Україні. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830 – 1831 рр. та Україна.

Українське національне відродження: сутність, значення.

Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «декабристи», «масонство».

13. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний поділ. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II. Селянські виступи в Галичині, на Буковині, в Закарпатті.

Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священиків. «Руська трійця».

Події революції 1848 – 1849 рр. на західноукраїнських землях. Головна Руська Рада. Рух за національно-територіальну автономію Східної Галичини. Скасування кріпосного права. Українці у першому парламенті Австро-Угорщини. Повстанський рух. Л. Кобилиця. Наслідки та значення подій 1848 – 1849 рр. на західноукраїнських землях.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «будителі», «революція», «весна народів».

14. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ КІНЦЯ XVIII — ПЕРШОЇ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Національне відродження. Освіта. Київський та Харківський університети.

Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «романтизм», «класицизм».

15. НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Реформи 60 – 70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні.

Національна політика російського царизму щодо України. Початок громадського руху. Петербурзька громада. «Основа». В. Антонович як ідеолог «хлопоманства». Наукова і освітня діяльність громадівців. Польське повстання 1863 – 1864 рр. і Україна. Валуєвський циркуляр 1863 р.

Молоді громади. Заснування та діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Ємський указ 1876 р. М. Драгоманов.

«Братство тарасівців».

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «Київська козаччина», «земства», «громади».

16. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція.

Суспільно-політична ситуація 50 – 60-х рр. Основні течії суспільно-політичного руху: москвофіли та народовці. Заснування й діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта» і Літературного товариства ім. Т. Шевченка.

Радикальний рух у Галичині. «Новоєрівська» політика народовців.

Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). І. Франко, Ю. Бачинський.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «трудова міграція», «українофільство», «москвофіли (русофіли)», «народовці», «партія політична», «радикали», «нова ера».

17. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет.

Наука. Наукові товариства. М. Грушевський.

Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків.

Церковне життя.

ПОНЯТТЯ: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».

18. НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА В 1900 – 1914 рр.

Нові явища в соціально-економічному розвитку Наддніпрянської України. Утворення монополістичних об'єднань. Економічна криза 1900 – 1903 рр. та її прояви в Україні.

Розвиток українського національного руху. Становлення і консолідація української нації. Зародження політичних партій в Україні та їх диференціація. Самостійницька і автономістська течії в національному русі. М. Міхновський.

Події російської революції 1905 – 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на українські землі. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 – 1914 рр.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «монополія», «хутір» «відруб», «чорносотенці», «страйк».

19. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У 1900 – 1914 рр.

Характер економіки західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії. Становище промисловості та сільського господарства. Розвиток кооперативного руху.

Радикалізація українського політичного руху. Діяльність національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл» і «Січ».

Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «народне віче».

20. УКРАЇНА В ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Союз визволення України. Заснування Головної української ради. Формування легіону Українських січових стрільців та його бойовий шлях.

Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність австрійської та російської адміністрації в Галичині. Національний рух у Наддніпрянській і Західній Україні. Назрівання глибокої економічної та політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «Світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство».

21. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ.

Лютнева революція 1917 і піднесення національно-визвольного руху в Україні. Утворення української Центральної Ради. М. Грушевський. Національний конгрес. I та II Універсали Центральної ради. Мала рада і Генеральний секретаріат. В. Винниченко. Відносини з Тимчасовим урядом, характер української автономії. Збройний виступ самостійників та їхня поразка. «Тимчасова інструкція Генеральному секретаріату Тимчасового уряду на Україні». Здобутки та прорахунки Центральної Ради в державотворчому процесі та соціальній політиці. Корніловський заколот і Україна.

Жовтнева революція у Петрограді і динаміка політичних змін в Україні. III Універсал та проголошення УНР. I Всеукраїнський з'їзд Рад. Проголошення радянської влади в Україні. Відносини між Радянською Росією та УНР. Інтервенція Радянської Росії в Україну. Бій під Крутами. Повстання робітників заводу «Арсенал». IV Універсал та проголошення незалежності УНР. Перша спроба радянзації України. Регіональні «республіки». Ставлення населення до політичних сил в Україні.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат УЦР», «вільне козацтво», «Народний секретаріат».

22. УКРАЇНА В БОРОТЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1918 – 1920 рр.).

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Гетьманський переворот і утворення Української Держави. Зовнішня та внутрішня політика. Ставлення політичних партій до гетьманського режиму.

Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Основні напрямки державної політики УНР та ЗУНР. Акт злуки УНР та ЗУНР.

Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа».

Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. Військово-політичний союз УСРР з РРФСР. «Воєнний комунізм».

«Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Ризький мир та українське питання. Поділ України. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «Чортківська офензива», «Київська катастрофа».

23. УКРАЇНЬСЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921 – 1928 рр.)

Міжнародне і внутрішнє становище України на початку 20-х років. Політична криза на початку 1921 р.

Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства.

Утворення СРСР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу.

Національна політика в Україні у 20-ті роки. «Українізація» (коренізація). Г.Гринько, О.Шумський, М. Скрипник. Боротьба з націонал-комунізмом.

Культурне і духовне життя народу в роки Непу. Політика більшовиків у царині культури. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих.

Література і мистецтво. Українське національне відродження в літературі та його провідники. С.Єфремов. Літературно-художні об'єднання. Літературна дискусія 1925 – 1928 рр. М. Хвильовий. Живопис. Кінематограф. О. Довженко. Релігійне життя. Виникнення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «нова економічна політика (НЕП)», «трест», «індустріалізація», «коренізація (українізація)», «автокефальна церква».

24. УТВЕРДЖЕННЯ ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ В 1929 – 1939 рр.

Радянська модернізація в Україні. Перехід до форсованої індустріалізації. Виробниче змагання. Результати перших п'ятирічок.

Кооперування і колективізація. Хлібозаготівельна криза 1928 – 1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. «Ліквідація куркульства як класу». Голодомор 1932 – 1933 рр. «Закон про п'ять колосків». Закон України «Про Голодомор 1932 – 1933 рр. в Україні». Зміни в соціальній структурі населення.

Громадсько-політичне життя. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Конституція УРСР 1937 р. та її декларативний характер.

Масові репресії. «Великий терор».

Умови і результати культурного розвитку в 30-х роках. Становище в галузі освіти. Наука. Художня література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Театральне мистецтво. Церковна політика. Ліквідація УАПЦ. Згорання українізації.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «тоталітарний режим», «п'ятирічка», «форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «голодомор», «чорна дошка», «розстріляне відродження», «ГУЛАГ (Главное управление лагерей)», «паспортна система», «соціалістичний реалізм (соцреалізм)».

25. ЗАХІДНА УКРАЇНА В 1921-1939 рр.

Українські землі у складі Польщі. Правовий статус Східної Галичини. Становище українських північно-західних земель (Волинь, Полісся, Підляшшя) і українського населення. Характер промисловості. Українська кооперація. Аграрні відносини. Економічне становлення населення. Режим «пацифікації», осадництво на українських землях у складі Польщі. Політичні партії у Східній Галичині – Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО), Компартія Західної України (КПЗУ). Створення УВО та її

діяльність. Є.Коновалець. Організація Українських Націоналістів (ОУН). Методи діяльності ОУН. С.Бандера. Інтегральний націоналізм. Д.Донцов.

Українські землі у складі Румунії. Політика румунського уряду щодо українців. Татарбунарське повстання. Політичні партії на українських землях.

Закарпаття у складі Чехословаччини. Український національно-культурний рух. Русофільство. Русинство. Українофільство. Надання автономії Карпатській Україні та проголошення її незалежною державою. А.Волошин. Вторгнення угорських військ у Закарпаття. Мюнхенська змова і доля Карпатської України.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «осадництво», «пацифікація», «русинство», «таємний український університет», «політична еміграція».

26. УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939 – 1945 рр.).

Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації.

Напад Німеччини на СРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Відновлення незалежності 30 червня 1941 р. Воєнні події 1941 – 1942 рр.

Окупаційний режим. План «Ост». Адміністративний устрій окупованої України. Масові знищення людей. Економічне пограбування України. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Остарбайтери. Життя в евакуації.

Дві течії руху Опору в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух. Діяльність Організації українських націоналістів та Української повстанської армії. Створення Української головної визвольної ради.

Визволення України від німецької окупації. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Перемога у Великій Вітчизняній війні.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «радянізація», «новий порядок», «план Барбаросса», «мобілізація», «евакуація», «план «Ост», «Голокост», «колабораціонізм», «рух Опору», «Український штаб партизанського руху (УШПР)», «похідні групи», «Поліська Січ», «Східний вал», «випалена земля», «депортація».

27. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1945 – НА ПОЧАТКУ 1950-х рр.)

Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни.

Внутрішньополітичне та економічне становище республіки. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946 – 1947 рр. Зміни в житті та побуті населення.

Радянізація західних областей України. Доля Української греко-католицької церкви. (УГКЦ). Підпільно-партизанська боротьба ОУН – УПА з тоталітарним ладом. Р. Шухевич (Тарас Чупринка). Операція «Вісла». Наслідки радянізації.

Особливості суспільно-політичного життя. Освіта. Наука.

Ідеологічні кампанії. Становище творчої інтелігенції. Література і мистецтво.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «відбудова», «операція «Вісла», «ждановщина», «лисенківщина», «холодна війна».

28. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ (1953 – 1964 рр.).

Внутрішньополітичне становище України на початку 50-х років. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР.

Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950-1960-х рр.: припинення масових репресій, реабілітація. XX з'їзд КПРС і Україна. Масштаби демократизації державного життя. Розширення повноважень України у складі СРСР.

Зміни в промисловості та сільському господарстві, соціальній сфері. Реформування управління економікою.

Культура й духовне життя в Україні. Ідеологізація культурного життя й посилення русифікації. «Відлига» в українській літературі. «Шістдесятники». В.Симоненко, Л.Костенко, Є.Сверстюк, І. Світличний, І.Драч та ін. Музичне мистецтво. Живопис. Архітектура. Театр.

Зародження дисидентського руху. «Українська робітничо-селянська спілка». Л. Лук'яненко.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «десталінізація», «культ особи», «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство», «хрущовки».

29. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (1965 - 1985)

Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років ХХ ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х років ХХ ст.

Діяльність П. Шелеста в Україні. Криза партійно-державного керівництва в СРСР і УРСР. В.Щербицький. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління й обмеження суверенітету республіки. Конституція УРСР 1978 р.

Зміни в соціальній та національній структурі населення. Здобутки і проблеми розвитку соціальної сфери.

Освіта. Русифікація в Україні. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва.

Активізація опозиційного руху. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги та боротьба за національне визволення. В.Стус, М.Руденко, О.Тихий, М.Литвин., В.Марченко. Репресії проти правозахисників. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Релігійне дисидентство. Посилення переслідувань опозиції наприкінці 70-х - на початку 80-х років.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «застій», «дефіцит», «розвинутий соціалізм», «номенклатура», «русифікація», «самвидав», «тамвидав», «правозахисник», «Конституція розвинутого соціалізму».

30. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985 – 1991 рр.)

Початок «перебудови». Особливості політики «перебудови» в Україні. Спроби реформ політичної системи та економіки. Лібералізація радянської системи. Гласність. Загострення соціально-економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа.

Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, виникнення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Прийняття Декларації про державний суверенітет.

Спроба державного заколоту в Москві 19 серпня 1991 р. та його наслідки для України. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Результати референдуму 1 грудня 1991 р. Вибори Президента України. Припинення існування СРСР. Історичне значення відновлення (проголошення) незалежності України.

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «багатопартійність», «суверенітет», «інфляція», «ринкові відносини», «референдум».

31. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних сил. Дostroкові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Прийняття державної символіки, формування Інституту громадянства. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї.

Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство. Соціально-економічне та культурне життя. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією.

Вибори Президента України 2004 р. «Помаранчева революція».

«Революція Гідності». Агресія Росії проти України. Анексія Криму. Президентські вибори 2014 р. Антитерористична операція. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС).

ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ: «корупція», «тіньова економіка», «Помаранчева революція», «Євромайдан («Революція гідності»», «Небесна сотня», «сепаратизм», «антитерористична операція (АТО)», «анексія», «тимчасово окупована територія України», «Кіборги», «волонтерство», «лострація», «поліконфесійність».

32. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тестування з історії України проводиться у відповідності з базовим рівнем підготовки абітурієнтів, що встановлений діючими навчальними програмами.

До тестових завдань входять питання з історії України, що охоплюють період з найдавніших часів до сьогодення.

Результати вступного іспиту оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів за наступними положеннями.

Відповіді вступника оцінюються у балах (максимальна кількість балів за вірну відповідь вказується у бланку поруч із формулюванням завдання), які підсумовуються. Максимальна підсумкова оцінка відповідей вступника складає 120 балів.

Якщо підсумкова оцінка відповідей вступника складає менш ніж 20 балів, то вступний іспит не оцінюються, а вступник вважається таким, що не склав іспит.

Якщо підсумкова оцінка відповідей вступника складає 20 балів і більше, то оцінка вступного іспиту розраховується за формулою:

$$ОВІ = ПОВВ + 80$$

де ОВІ – оцінка вступного іспиту (від 100 до 200 балів);

ПОВВ – підсумкова оцінка відповідей вступника (від 20 до 120 балів).

Завдання 1 – 12 (Частина I) оцінюються по 2 бали за кожную правильну відповідь (всього 24 балів).

Завдання 13 – 14 (Частина II) оцінюються по 12 балів (всього, за 2 завдання – 24 бали). За кожную допущену помилку знімається «3» бали.

Завдання 15, 16 оцінюються по «8» балів (всього 16 балів). За кожную допущену помилку знімається «2» бали.

У завданнях Частини III (17 – 20):

✓ визначення терміну, або поняття (завдання 17) максимально оцінюється в «8» балів. Неправильна відповідь, або її відсутність – 0 балів;

✓ заповнення пропусків в тексті (завдання 18) – максимальна оцінка – «8» балів. За кожную допущену помилку знімається «2» бали.

✓ відповідь на питання за наведеним планом (завдання 19, 20) – максимальна оцінка за кожные завдання – «20» балів (всього, за два завдання – 40 балів). Кожене завдання (17 – 20) вважається виконаним бездоганно, якщо в бланку відповідей записані всі правильні відповіді – поняття, дати, прізвища, назви. При цьому, за кожную допущену помилку в завданнях 19 – 20 знімається «2» бали.

Голова ПЕК з історії України

Т.М. Моїсеєва